

ELIPS-programmer i en årrække og har forpligtet sig til at deltage i ELIPS programmet indtil 2009. Den danske andel er på 4 % i 2008. ELIPS er nu det eneste program, der omfatter mikrogravitetsforskning.

Telekommunikation. Det overordnede mål for ESAs telekommunikationsprogrammer er at forbedre medlemslandenes konkurrenceevne i forhold til satellitkommunikationsmarkedet. Danmark deltager i den del af telekommunikationsprogrammet, der omhandler forstudier, markedsanalyser, teknologiudvikling og småsatellitter. Danmarks andel af budgetbidraget til disse aktiviteter udgør ca. 0,4 % i 2008. Danmarks nuværende forpligtelser i forhold til Telekommunikationsprogrammet forventes afsluttet i 2010.

Ariane løfteraketten. Ariane 5 raketten anvendes til opsendelse af såvel telekommunikationssatellitter som videnskabelige satellitter. Samtidig sikrer raketterne Europa handlefrihed ved gennemførelsen af de europæiske rumfartsprojekter. Ariane 5 raketten, som har væsentlig større løfteevne, har primo 2003 afløst Ariane 4 raketten. Ariane 5 skal bl.a. anvendes til opsendelse af forsyninger til den kommende internationale rumstation. Det er allerede nu nødvendigt at sikre en fortsat videreudvikling af denne raket i en periode frem til 2009. Danmarks nuværende forpligtelser i forhold til Ariane-programmerne forventes afsluttet i 2009. Danmarks andel af budgetbidraget udgør ca. 0,1 % i 2008.

Teknologi programmer m.v. Med henblik på forberedelse af udviklingsprojekter implementerer ESA en række programmer til teknologiudvikling og forstudier. Programmerne sigter mod rumteknologisk og anvendelsesorienterede missioner. Danmarks forpligtelser i forhold til Teknologiprogrammerne forventes at udløbe i 2010.

19.15.03. Internationalt forskningssamarbejde (*Reservationsbev.*)

Bevillingen anvendes til de årlige udgifter for bl.a. danske repræsentanter i internationale råd og udvalg, til dansk deltagelse i internationale forskningssamarbejder, til medfinansiering af projektkoordinering i tilknytning til Eureka m.v. samt til en koordinatorpulje.

Særlige bevillingsbestemmelser:

Regel der fraviges eller suppleres	Beskrivelse
BV 2.2.11	Tilskud gives som tilsagn.
BV 2.2.13	Tilskud kan forudbetales.
BV 2.10.2	Bevillingerne på § 19.15.03.11. Internationale Samarbejdsprojekter kan forhøjes med indtægterne fra de tilbagebetalingspligtige lån og udviklingskontrakter, der blev ydet af den tidligere Udviklingsfond, således at der på § 19.15.03.11. Internationale Samarbejdsprojekter kan foretages en fortsat tilskrivning af renter og risikotillæg på lånene. Parallelt hermed kan der foretages hensættelser efter de principper, som var gældende i Udviklingsfonden. Rentesatsen og risikotillægget følger diskontoen. Indtægterne kan genanvendes inden for § 19.15.03.11. Internationale Samarbejdsprojekter.
BV 2.10.2	Bevillingerne i indeværende finansår kan forhøjes med de tilbagebetalinger, som finder sted i finansåret. Der kan i øvrigt oppebæres indtægter og afholdes udgifter gennem forhøjelse af bevillingerne med midler modtaget fra anden side, herunder for eksempel bidrag fra private eller fonde.